

Škrťící fíkovníky

Nejhorší návštěvníci deštného pralesa

◆ Stejně jako mnozí návštěvníci se i fíkovníky zpočátku zdají být neškodné. Každá rostlina začíná jako nevinné semínko, které pták nebo netopýr zane- se na listy nebo korunu nic netušícího tropického stromu. S trochou štěstí toto semínko vyklíčí na větví hostitelského stromu a rozroste se v kvetoucí epifyt, který přijímá vodu ze vzdušné vlhkosti a živiny ze zbytků půdy a nečistot, které se na větví nashromáždí.

Toto stádium je však pouze dočasné – klíček má totiž v plánu se přesunout dolů.

Hostitelský strom pravděpodobně nepovažuje tohoto nezvaného návštěvníka za nic neob- vyklého – koneckonců je na ně zvyklý. Opice se tu houpu po větvích a stálejší obyvatelé, jako jsou mravenci a mech, jsou tu trvalými podnájemníky.

Jenže na rozdíl od těchto většinou neškodných příživníků využívá škrťící pohostinnosti zaneprázdněného stromu. Mladý fíkovník vypíná své hadovité kořeny po kmeni hostitele až dolů do půdy, kde se ovinou kolem jeho kořenového systému a postupně ho připraví o jeho schopnost získávat potřebné živiny. Mezitím fíkovník proniká také nahoru po stromě a omo- tává se kolem větví hostitele, dokud nezakryje celou jeho korunu a nezablokuje mu přístup ke zdroji slunečního záření.

Hostitel, který se ocitl v sevření fíkovníku, je zadušen od kmene až po korunu. Jeho mrt- vola shnije a dutý, mřížovitý fíkovník se po jeho rozpadu vytrhne a přepadne na svou další oběť – sousední hostitelský strom. Škrťící mohou tímto způsobem žít i stovky let.

Ne všechny fíkovníky jsou však čistokrevní parazité. Vědci zjistili, že tvrdý zevnějšek fíkov- níku může pomáhat chránit jeho hostitelský strom před cyklony a hurikány. Ještě důležitější je, že jakmile fíkovník uzurpuje svého hostitele, přebírá roli, kterou kdysi plnil tento strom, a poskytuje bez- pečí, úkryt a stálý zdroj potravy pro místní zvířata. Zatímco původní hostitel mohl kvést jen sezónně, škrťící nese své sladké, gumovité plody několikrát do roka, a přitahuje tak netopýry, ptáky, mravence a vosy, kteří zase opylují jiné rostliny.

Když dřevorubci kácejí velké lesní plochy, obvykle nechávají škrťíce na pokoji, protože je odra- zují jejich zvláštní tvary a sukovité dřevo – stávají se tak jediným dočasným domovem pro faunu, než vyrostou další rostliny. Ačkoli tedy škrťící nebývají v seznamu pozvaných na prvním místě, umí se ales- poň odvděčit. ➤ **Jak je spatřit:** Škrťíce můžete najít v deštných pralesích po celém světě. K těm zvlášt- nějším patří Velký banyánový strom v botanické zahradě v indické Háuře, jehož úponky pokrývají více než tři hektary, a několik fíkovníků v kostarickém Monteverde, které jsou oblíbenou turistickou atrakcí a na které lze i zevnitř vylézt.

VÝSKYT: Severní a Jižní Amerika, Asie, Afrika a Austrálie

DRUHÝ: Mnoho druhů fíkovníků patří mezi škrťíce, včetně *Ficus obtusifolia*, *Ficus nymphaeifolia* a *Ficus aurea*.

Škrťící rdousící svou oběť

AMAZONSKÝ DEŠTNÝ PRALES

- Amazonský deštný prales se rozkládá na ploše 5,4 milionu km² v Brazílii, Bolívii, Kolumbii, Ekvádoru, Francouzské Guyaně, Guyaně, Peru, Surinamu a Venezuele.
- Někteří vědci odhadují, že v Amazonii se nachází 10 % všech světových druhů, včetně 2,5 milionu druhů hmyzu, což je zhruba jeden druh brouka na každého obyvatele Chicaga.
- Amazonská oblast se po odlesnění zotavuje obzvláště obtížně, protože většinu živin do ekosystému dodávají rostliny, nikoli půda.

NASTRAŽTE OČI, abyste spatřili blankytná křídla modrých motýlů rodu *Morpho*, která hrají duhovými barvami.

NASTRAŽTE UŠI, abyste zaslechli volání samců vřeštana rezavého, kteří znějí jako klokotající obři.

NASTRAŽTE NOS, abyste ucítili sytý, močůvkový zápach hoacina, přezdívaného také jako „smradlavý pták“, který si kvasí potravu ve voleti.